

# BAAN BREKER



## VRUJETJDSECONOMIE, EEN SERIEUZE ECONOMIE

Van inspirerende museumbezoeken en ontspannende wandelingen tot etentjes in streekrestaurants en onvergetelijke roadtrips. Het hoort allemaal bij vrijetijdseconomie. Dat is namelijk de sector die zich richt op ontspanning, plezier, werk en ontwikkeling. Jaarlijks levert dat landelijk honderd miljard euro op, en biedt het landelijk tien procent van de werkgelegenheid (CBS, 2022). De sector draagt daarnaast bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een prettige leefomgeving.

### GRONINGEN LOOPT ACHTER

In Groningen blijft de vrijetijdseconomie achter. Slechts 1,4 procent van alle overnachtingen in Nederland vindt hier plaats en de sector behaalt maar 1,5 miljard euro omzet. Het voorzieningenniveau in dorpen neemt al jaren af. Het imago van Groningen scoort dan ook laag, namelijk een ISI-score van vier.

### BAANBREKEND PROGRAMMA

Dat kan anders! Met een baanbrekend programma voor de vrijetijdseconomie en grote investeringen voor de komende tien jaar, waar alle Groningers van profiteren. Hiermee willen we een stevige impuls geven aan bestemmingsontwikkeling, vrijetijdsaanbod, routenetwerken, ondernemerschap, onderwijs, data en marketing. Natuurlijk allemaal passend bij het DNA van Groningen. Als doel heeft het programma bijvoorbeeld het verdubbelen van het aantal overnachtingen, een verbetering van het imago en meer lokale voorzieningen.

### VRUJETJDSAANBOD

Het vrijetijdsaanbod is de reden om een plek te bezoeken. Dat zijn bijvoorbeeld uitjes, overnachtingslocaties en routes. We zetten in op een flinke impuls voor een nieuw en sterker vrijetijdsaanbod, waarmee we de identiteit en het onderscheidende karakter van de provincie vergroten.

Om dit te realiseren moeten we gebruik maken van de Groninger kracht.

Door erfgoed een toekomst te geven, cultuur en verhalen te benadrukken en het landschap te koesteren. Nieuwe wandel- en fietsroutes, duidelijke bewegwijzering, een verbeterd waternetwerk en innovatieve transportmiddelen zorgen voor een inspirerend pad naar je bestemming. Over tien jaar heeft Groningen grote publiekstrekkingen, een uniek cultureel profiel, bijzondere overnachtingslocaties, unieke natuurbelevingen en een sterk zakelijk aanbod.

### ONDERNEMERSCHAP

Het ondernemerschap in Groningen kan een stevige impuls gebruiken. Over tien jaar willen we een forse stijging zien in het aantal nieuwe ondernemers, groot of klein, die een aanvulling zijn op het bestaande vrijetijdsaanbod. Ook bestaande ondernemers willen we uitdagen om te vernieuwen, te experimenteren en samen te werken.

### ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT

Een vriendelijke ontvangst of een inspirerend verhaal. De vrijetijdsector draait om menselijk contact, maar kampt met personeelstekorten. We moeten daarom investeren in het onderwijs, om de ambities voor de vrijetijdseconomie te kunnen realiseren. Om het huidige personeelstekort structureel op te lossen, zetten we in op baanbrekende onderwijsinnovatie en inspireren we studenten door samen te werken met toonaangevende experts.

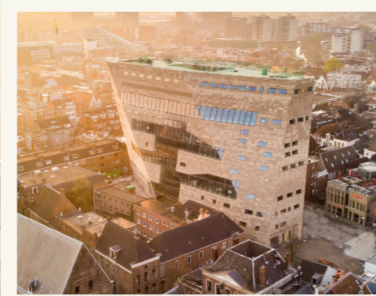
### DATA EN MONITORING

Data is essentieel om de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie te volgen, met focus op imago, leefbaarheid en werkgelegenheid. We meten tevredenheid van bewoners, bezoekers en bedrijven om gerichte verbeteringen door te voeren. Groningen wordt de eerste provincie met volledig inzichtelijke en vergelijkbare data op lokaal, provinciaal en nationaal niveau.

### MARKETING EN PROMOTIE

Onbekend maakt onbemind, dus sterke branding en marketing zijn cruciaal. We streven naar zichtbaarheid in landelijke en internationale media, zodat heel Nederland en daarbuiten weet wat Groningen te bieden heeft.

### WAAR WE NAARTOE WERKEN



Nieuwe Groningse publiekstrekkingen



Unieke accommodaties in erfgoed



Bijzondere natuurbelevingen



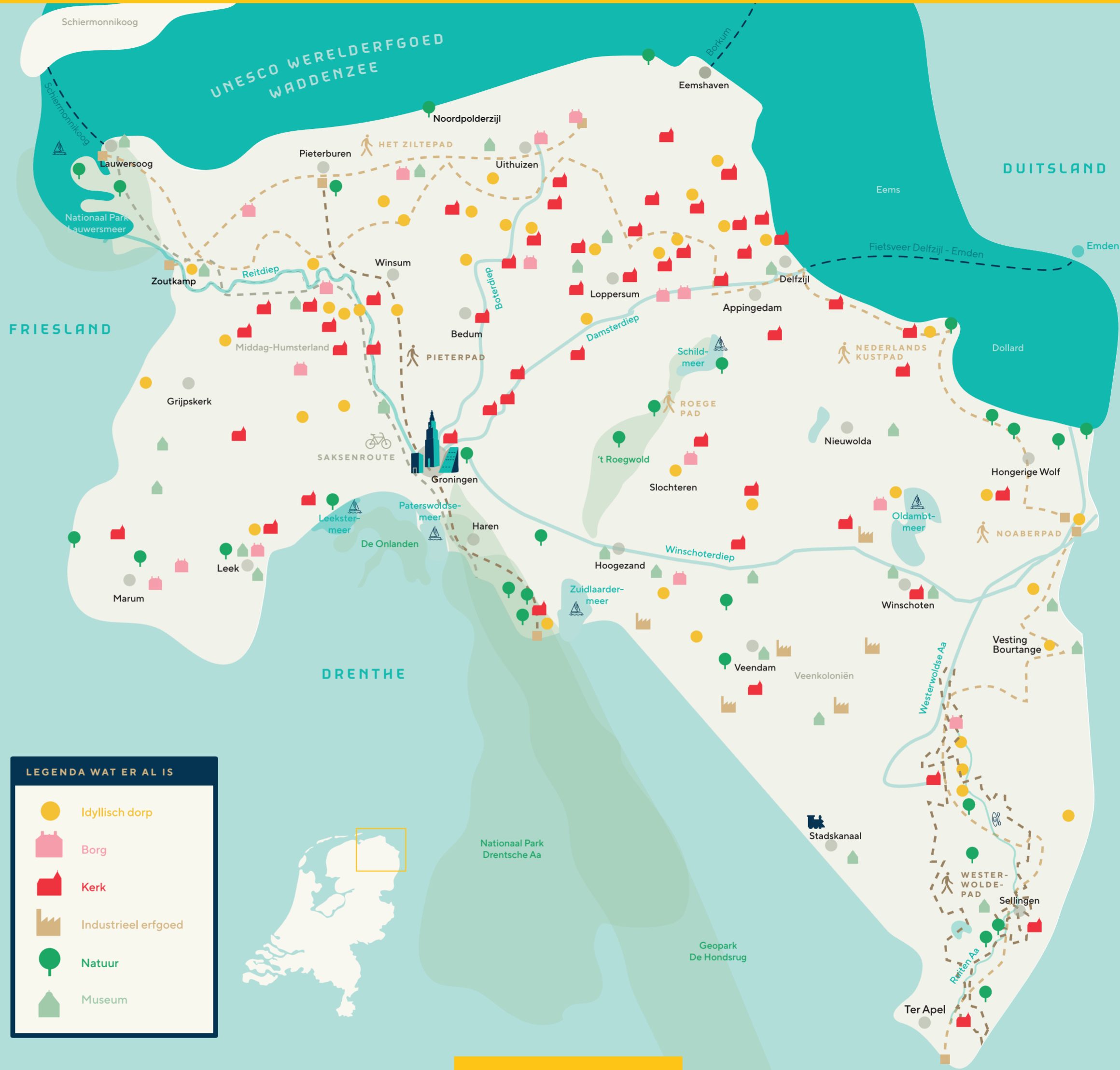
Jong en eigentijds ondernemerschap een boost geven



Wandel- en fietsnetwerk verbeteren en uitbreiden

### LEGENDA WATER AL IS

- Idyllisch dorp
- Borg
- Kerk
- Industrieel erfgoed
- Natuur
- Museum



## GRONINGEN

91%

PERCENTAGE DOOR EIGEN INWONERS

Bron: NVTO 2022-2023

AMBITIES	MARKTAANDEEL VERGROTEN	UITGAVEN VAKANTIEGASTEN VERGROTEN	GROTER AANTAL OVERNACHTINGEN	MEER WERKGELEGENHEID	BETER IMAGO VAN GRONINGEN
Marktaandeel gasten	GRONINGEN <b>1,6%</b> FRIESLAND 4% DRENTHE 4,2% REST NL 90,2%	GRONINGEN <b>81</b> FRIESLAND 460 DRENTHE 294	GRONINGEN <b>1,8</b> MILJOEN FRIESLAND 6,8 MILJOEN DRENTHE 7,9 MILJOEN	20.100 BANEN = <b>6,3%</b>	NIET-GRONINGERS <b>4</b> GRONINGERS <b>6,3</b>
HUIDIGE SITUATIE					
	Bron: CBS 2023	Bron: CVO 2022	Bron: CBS 2023	Bron: LISA 2023	Bron: IMAGO MONITOR 2024



Verdubbeling bezoekers cultuur en erfgoed



Derde congresstad van Nederland



Agrotoerisme en streekproducten op de kaart



Meer voorzieningen voor inwoners (zoals horeca, sport, cultuur, retail, etc)



Vernieuwend, recreatief, cultureel en sportief aanbod voor jongeren

INSPIRATED DOCUMENT  
WORK IN PROGRESS

# THEMA'S

Groningen mag gezien worden: een stad en een provincie waar het barst van de mogelijkheden. Hier kun je jezelf als bewoner en bezoeker opladen en ontladen. Voor de vrijetijdsector zetten we doelbewust in op de volgende thema's.

## NET EVEN ANDERS EIGENZINNIG, CREATIEF & BRUISEND

**COLOFON**  
Dit document biedt inspiratie voor de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie van Groningen. Het is een weergave van bijzondere ideeën, belangrijke thema's en mogelijke doelstellingen voor de toekomst van deze sector. Dit is de afgelopen maanden opgehaald in allerlei werksessies en gesprekken met honderden betrokkenen binnen en buiten de provincie. Niets in dit document staat vast of is een definitief onderdeel van de Baanbreker Vrijetijdseconomie Groningen.

De Baanbreker Vrijetijdseconomie is gestart als onderdeel van Nationaal Programma Groningen. De provincie zorgt voor het programmamanagement, maar doet dit nadrukkelijk in samenwerking met diverse betrokken organisaties.

Contact: baanbrekervte@provinciegroningen.nl  
Foto's: Sebastiaan Rodenhuis, Stella Dekker, Deon Prins, Siese Veenstra, Thijs van den Broek, Jurjen Veerman en Jesse Schaap  
Marieke Kijk in de Vegte, Harmen Piekema  
Tekst: Team baanbreker vrijetijdseconomie  
Grafisch ontwerp: MAKI | makimaki.nl  
Tekstredactie en ontwerp: 1e concept, januari 2025



De Baanbreker Vrijetijdseconomie is nog in ontwikkeling. Dit document is een eerste stap naar het uiteindelijke plan. Input voor dat plan is meer dan welkom. Heb je suggesties voor doelstellingen, of heb je suggesties voor de ambities die we als regio zouden moeten hebben? Laat het ons weten. De financiering van het plan is nog niet bekend. De Economische Agenda is een van de voor de hand liggende bronnen, maar dit is nog niet zeker.



ER GAAT NIETS BOVEN  
**GRONINGEN**



## GROND VOOR VERHALEN



## DE KOP LEEG RUST, RUIMTE & HORIZON



## TROTS OP EIGEN BODEM PUUR, LOKAAL & CULINAIR



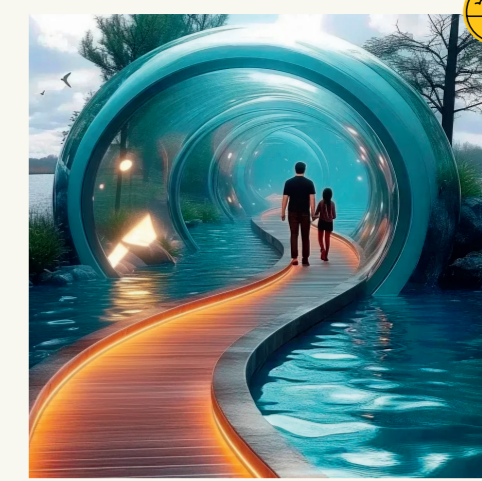
# WAT ALS...

De volgende droombeelden voor aanbodontwikkeling zijn ontstaan tijdens creatieve sessies met ondernemers, partners, stakeholders, studenten en inwoners, en geven een voorproefje van de ambitieuze plannen die in de toekomst werkelijkheid kunnen worden.



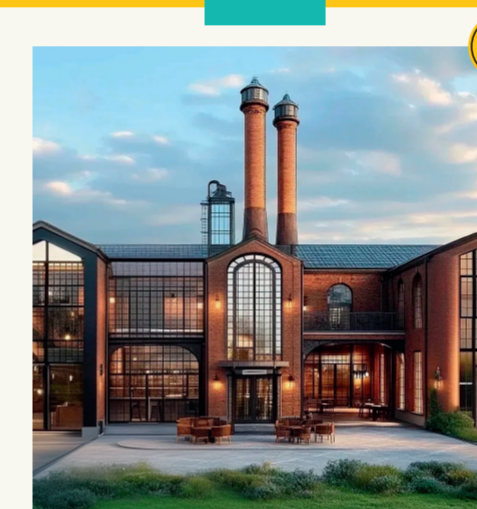
### UNESCO MUZIEKSTAD

Ontdek het meest bruisende festival van Nederland. Waar je de rauwe energie van Groningen voelt. Verwacht een explosie van kunst, muziek, en innovatie op verrassende locaties: van industriële panden tot knusse stadsploinen. Hier viert creativiteit de vrijheid.



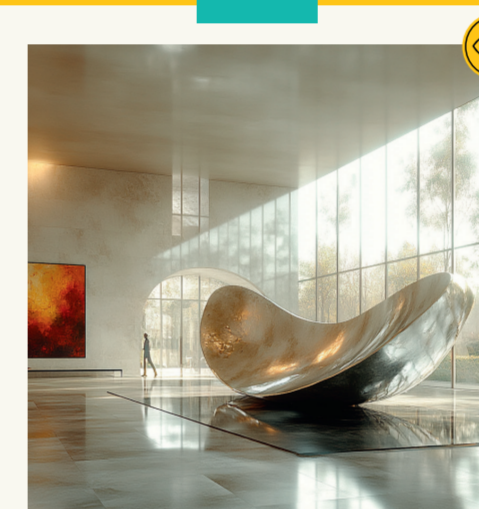
### ACTIEVE NATUURBELEVING

Wandel over het langste vlonderpad van Nederland, waar je aansluitend met een pad met glazen wanden ervaart hoe het is om dwars door het water te lopen. Dé ultieme natuurbeleving voor het hele gezin.



### BUZZONDERE ERVARINGEN IN ERFGOED

Onder de wol kruipen in een herenboerderij, slapen onder het kerkorgel of met zelfgemalen graan ontbijten in een molen? In Groningen doe je bijzondere ervaringen op in karakteristiek erfgoed zoals boerderijen, kerken, fabrieken, molens en borgen.



### DEPENDANCE RIJKSMUSEA

In de nieuwe kunstdependance schitteren werken van het Mauritshuis, Rijksmuseum en het Kröller-Müller Museum, die voorheen verborgen waren in depots. De werken hebben een prachtige plek gekregen in de provincie en kun je nu bewonderen.



### EIGENTIJDSDE LOKALE HORECA

Invmiddels heeft de vijfde jonge ondernemer een vestiging van 'Gronings goud' geopend, een restaurant bij een Groningse boerderij, met een (h)eerlijk menu gebaseerd op lokale producten.



### ONTWERPWEDSTRIJD BUZZONDER OVERNACHTEN

Al eens geslapen in de glazen koepelkamers aan de Waddenzee? Dit was één van de winnaars van de ontwerpwedstrijd waarbij architecten en inwoners samenwerkten. Onder de sterrenhemel spot je misschien wel het noorderlicht.



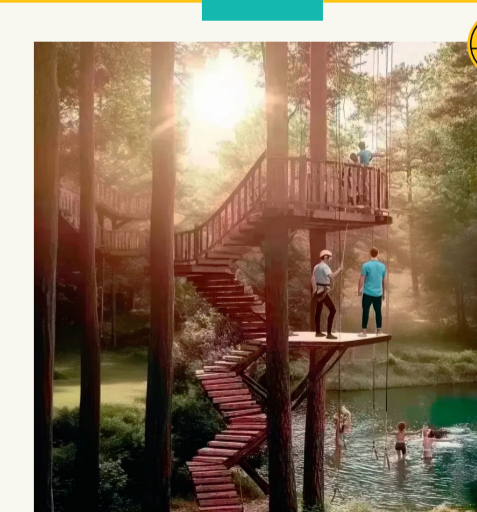
### GRONINGER HOLOGRAMBELEVING

Ga mee op ontdekkingsreis met Abel Tasman, ga in gesprek met de eerste vrouwelijke arts Aletta Jacobs of voetbal met de gebroeders Koeman. Je komt met in oog te staan met bekende Groningers via een hologrambeleving. Inspirerend voor alle leeftijden.



### VERHAAL GASWINNING

Op de gaswinningslocatie die niet meer in gebruik is, is van alles te beleven. Hier loop je op historische grond. Bewonder de indrukwekkende tentoonstelling over de Groninger geschiedenis, ontdek het belevenismuseum over de ontwikkeling van energie en wandel langs bijzondere kunstwerken.



### AVONTUURLIJK KLAUTERPAD

Het avontuurlijke klauterpad belooft een onvergetelijke ervaring voor jong en oud. Het absolute hoogtepunt? Een spectaculaire zipline van maar liefst 200 meter, die je dwars over de nieuwe waterberging laat zweven.

# BAANBREKER

ZO KAN

HET OOK

Vrijetijdseconomie Groningen

Inspiratiedocument op weg naar een baanbrekend plan voor de vrijetijdseconomie

### VAN INSPIRATIE NAAR CONCRET PLAN

Dit inspiratiedocument geeft een beeld van de geweldige ideeën die we tot nu toe hebben opgehaald om de vrijetijdseconomie in Groningen een impuls te geven. Komende maanden werken we aan een verdere invulling, samen met bewoners, bezoekers en de sector. We hebben nog veel te doen: het verzamelen en verwerken van data, toetsen welke ambities realistisch zijn, keuzes maken en het concretiseren van de aanpak. Hierbij pakken we meteen het organiserend vermogen van de sector mee in de provincie, lerend van andere sterke regio's. Met als doel een intensieve samenwerking tussen ondernemers en organisaties zoals bijvoorbeeld musea, erfgoedlocaties, hotels, attracties en theaters, overheden en onderwijsinstellingen. Dit alles leidt tot een uitvoeringsplan dat in de zomer van 2025 gereed moet zijn.

INSPIRATIEDOCUMENT  
WORK IN PROGRESS